

Vaikuttavuuskiihdyttämöt Tapoja hanketyön vaikuttavuuden kasvattamiseen

Elli Saari
Valtion kestävän kehityksen yhtiö
Motiva Oy

Motiva Oy
16.1.2025

Vaikuttavuusjohtamisen historia

Motiva Oy jatkaa Sitrassa (2014–2019) ja TEM:ssä (2020–2021) aloitettua työtä vaikuttavuusinvestoimisen ja vaikutusten hankinnan asiantuntijatyötä

2014

Vaikuttavuusinvestoimisen ja vaikutusten hankinnan asiantuntijatyö alkoi Sitran kehittämistyönä.

2020

Toimintaa jatkettiin työ- ja elinkeinoministeriön yhteydessä olevassa Vaikuttavuusinvestoimisen osaamiskeskuksessa

2022

Toimintaa edistää ja kehittää jatkossa valtionyhtiö Motivassa toimiva Vaikuttavuusjohtamisen osaamiskeskus.

**Vaikuttavuusjohtamisen
osaamiskeskus**

SITRA

Ministry of Economic Affairs
and Employment of Finland

Motiva
KESTÄVÄN KEHITYKSEN YHTIÖ

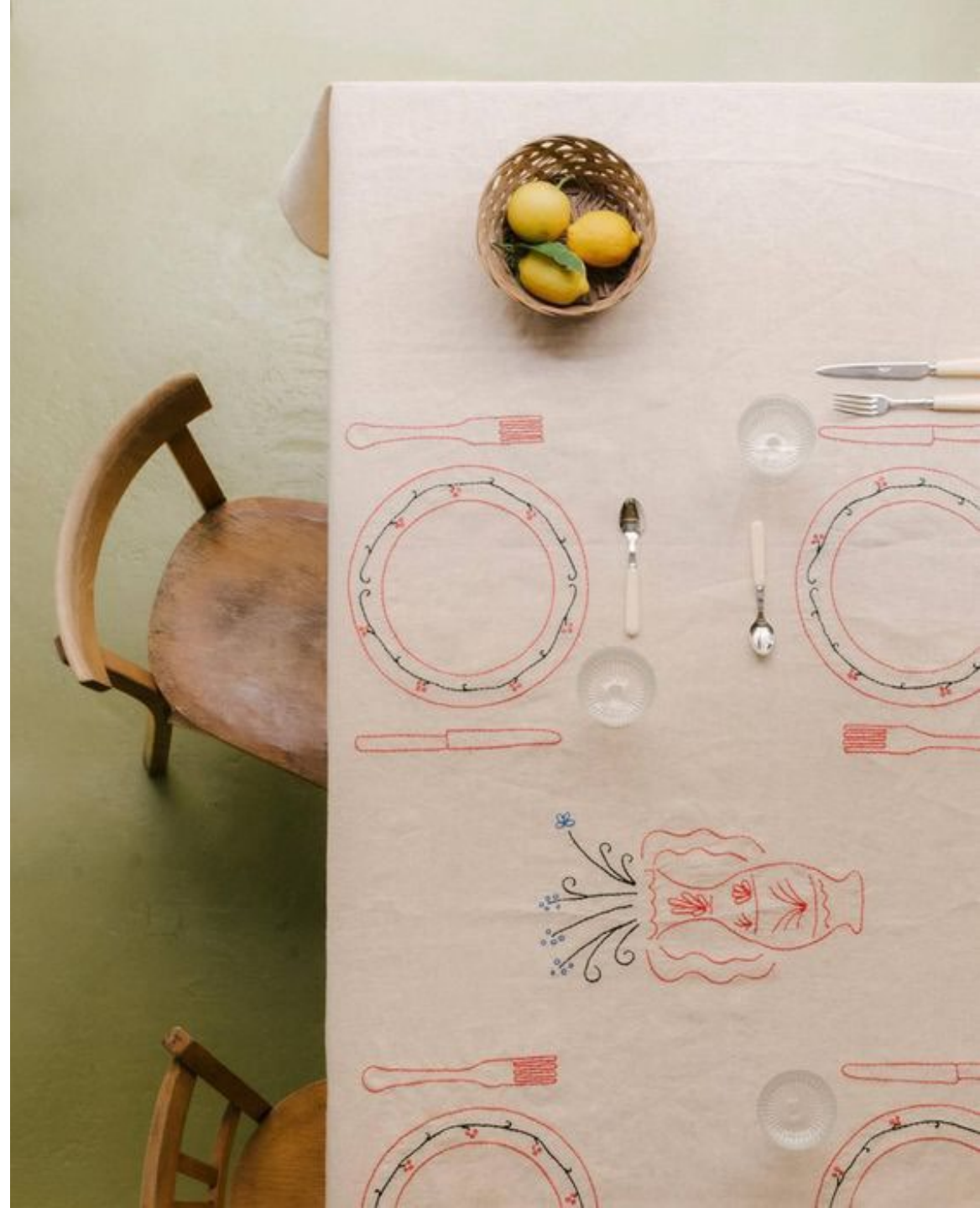
Hei kaikki – tervetuloa!

Ami-säätiö	lin Micropolis Oy	Luonnonvarakeskus	Pirkanmaan ELY-keskus	TTS Työtehoseura
City of Kotka, Finance and Project Specialist	Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskus	maa- ja metsätalousministeriö	Pohjois-Pohjanmaan ELY-Keskus	Turku AMK
ELY	Jotpa	Maaseutuverkosto	Pohjois-Savon ELY-keskus	Työ- ja elinkeinoministeriö
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus	Kainuun ELY-keskus	Maaseutuverkostoyksikkö	POP ELY	Uudenmaan ELY-keskus
Geologian tutkimuskeskus	Karelia AMK	Metsähallitus Luontopalvelut	Posintra Oy	Valtiokonttori
Green Net Finland	Karelia-ammattikorkeakoulu	Ministry of Economic Affairs and Employment of Finland	ProAgria Keskusten Liitto	Valtioneuvoston kanslia
Hämeen ammattikorkeakoulu HAMK	Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus	MMM	Ruokavirasto	valtiovarainministeriö
Hämeen ELY-keskus	Keski-Suomen ELY-keskus	Motiva	SeAMK	Varsinais-Suomen ELY-keskus
Haminan kaupunki	Kiertokaari Oy	OKM	Seinäjoen ammattikorkeakoulu	Varsinais-Suomen liitto
Hattulan kunta	Lahden kaupunki	Opetushallitus	Seinäjoen kaupunki	VTT Technical Research Centre of Finland Ltd.
Heinolan kaupunki	Lapin ammattikorkeakoulu	Oulun ammattikorkeakoulu	Suomen ympäristökeskus	VTV
Helsingin kaupunki	Lapin ELY	Pääkaupunkiseudun Kierrätyskeskus	Sweco	WWF
Helsingin seudun ympäristöpalvelut HSY	Lapin liitto	Pääkaupunkiseudun Kierrätyskeskus Oy/ Ympäristökoulu Polku	Tampereen kaupunki	Ylivieskan kaupunki
HSY	Luke	PIRELY	Tampereen yliopisto	Ympäristökoulu Polku
			THL	Ympäristöministeriö

Tänään tarjolla

- Klo 12.00**   **Vaikuttavuuskiihdyttämö ratkoo hanke pohjaisen kehittämisen ikuisuus kysymyksiä**
asiantuntija **Elli Saari**, Motiva Oy
- Klo 12.30**   **Kommenttipuheenvuoro**
Tuija Kallio, Maaseutuverkosto
- Kysymykset ja keskustelua**
- Klo 12.45**   **Tilaisuus päättyy**

Tilaisuus on vuorovaikutteinen. Kommentit ja Kysymykset sallittuja chatissa ja viittaamalla. Tilaisuus tallennetaan puheenvuorojen osalta ja sen saa käyttöönsä pyydettäessä.

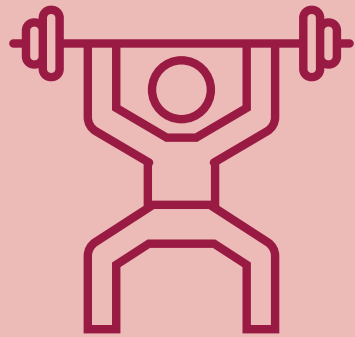

Hankkeiden tuotosten skaalaamisesta sanottua

"**Varmaan** (organisaatio x) keskeisenä toimijana vie eteenpäin."

"Hankkeen työpaketit olivat osaltaan varsin itsenäisiä, joten **voi olla**, että kunkin työpaketin tuloksia edistetään kukin tahoillaan, ja vain osassa tuloksista tarvitaan/on hyötyä koko konsortiosta."

Tausta

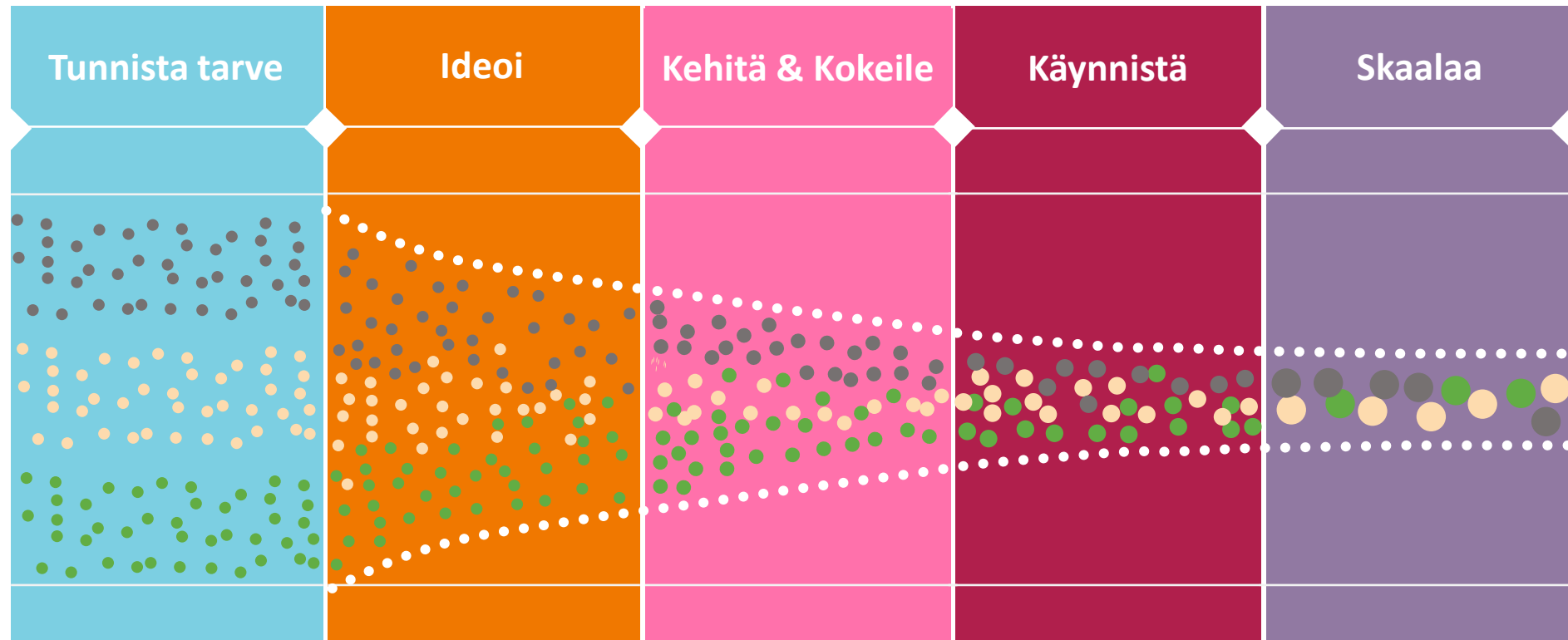

Rajallisemmat resurssit > miten näitä hyödynnetään vaikuttavasti hankepohjaisessa kehittämisessä?

Hankkeessa syntyy vaikuttavia tuloksia > miten ne viedään käytäntöön?

Hankkeista käytäntöön

[Kokeiluista Skaalaan -pelikirja 2019](#) (VNK, Arvo-liitto & Motiva)

Käsitteet

Vaikuttavuus kuvaa sitä, saadaanko toiminnalla aikaan tavoiteltuja myönteisiä yhteiskunnallisia muutoksia tai hyötyjä. Vaikuttavuus syntyy keskipitkällä (noin 3-6 vuotta) tai pitkällä (6+ vuotta) aikavälillä. Lisäksi vaikuttavuus voidaan määritellä toiminnan pitkän tähtäimen tavoitteeksi yhteiskunnallisen hyödyn tai yhteiskunnallisen myönteisen kehityksen muodossa.

Vaikutukset koostuvat toimenpiteiden ja niihin kohdistettujen panosten seurauksena syntyvistä konkreettisista **muutoksista**, esimerkiksi ihmisten käyttäytymisessä, yhteiskunnassa, taloudessa tai ympäristössä.

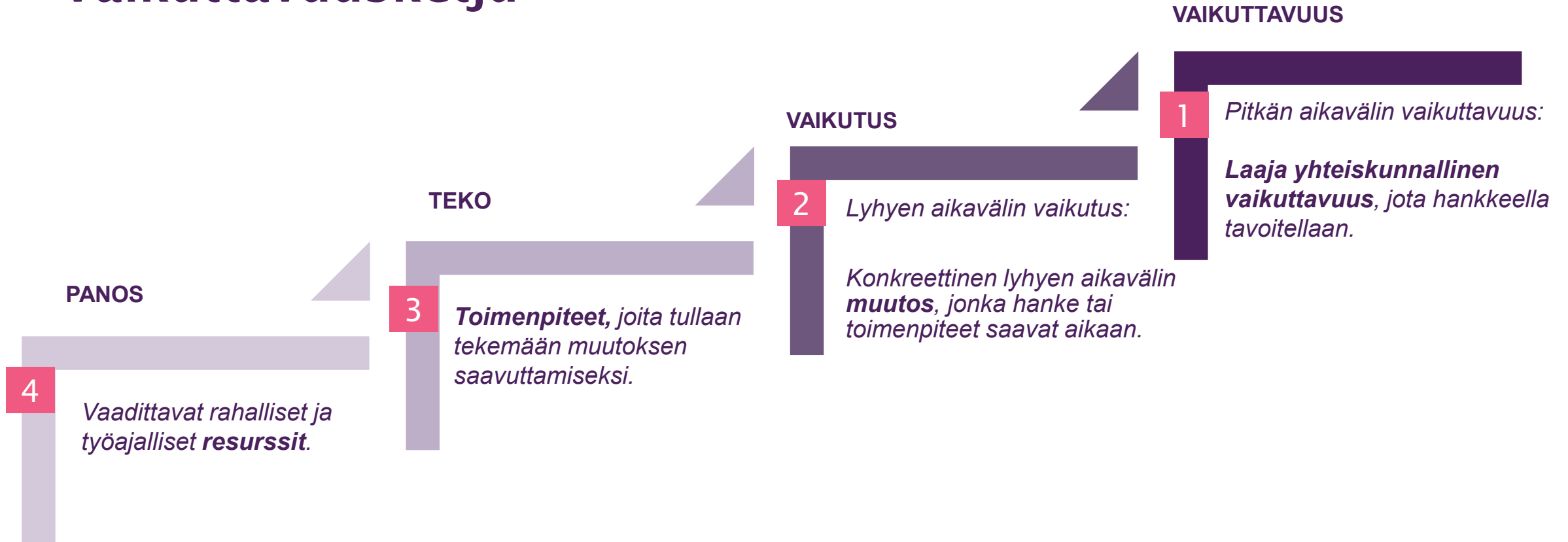
Skaalautuminen on jonkin asian vakiintumista, laajentumista tai koon kasvattamista joko samassa tai uusissa kohteissa sekä kohderyhmissä.

Lisää sanastoa [Motivan verkkopalvelussa](#).

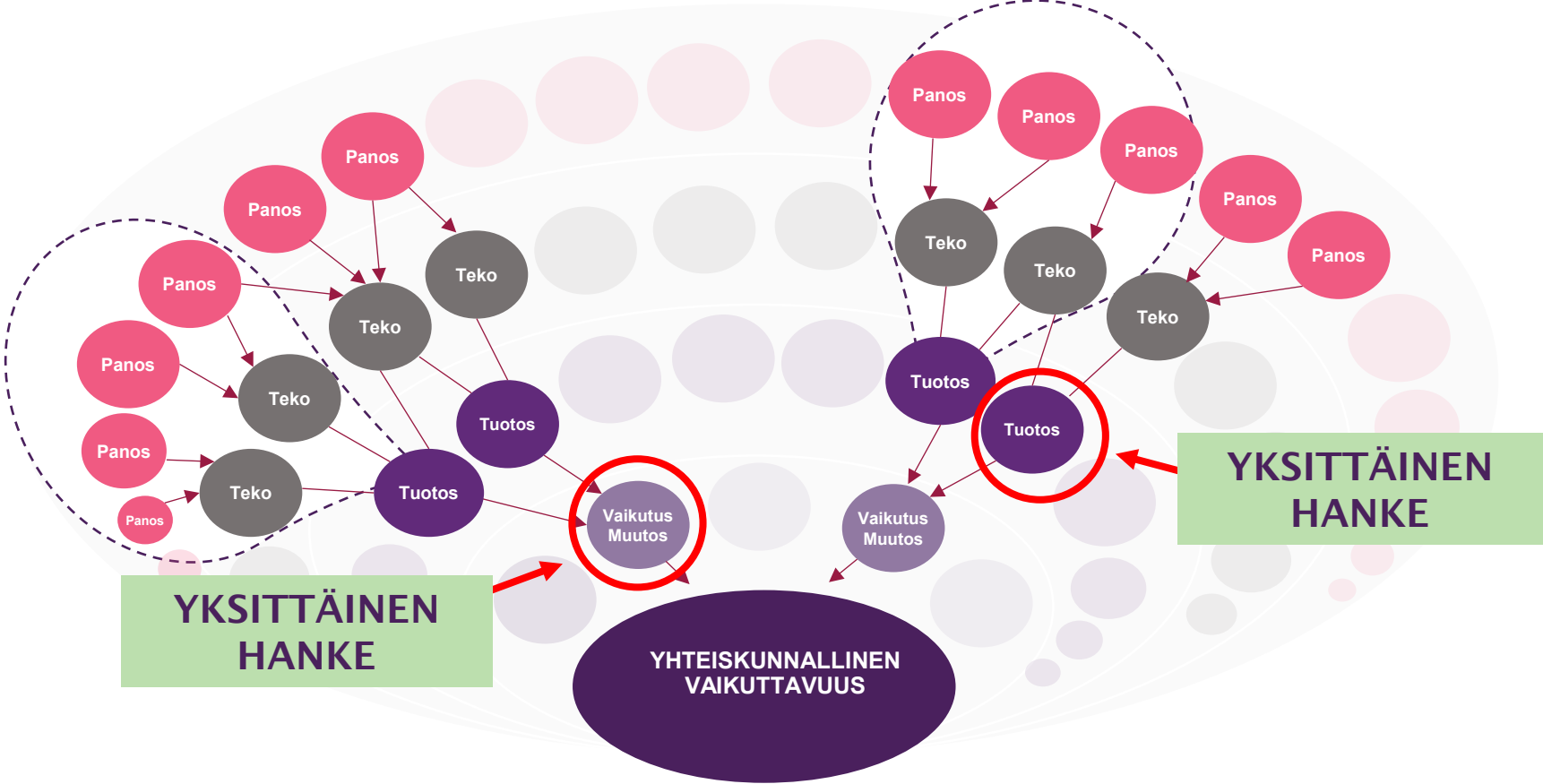

Vaikuttavuusketju

Täyttäminen ylhäältä alas, jotta suunnittelu tehdään vaikuttavuuden eikä esim. resurssien ehdoilla!

Ilmiön vaikuttavuuden osatekijät

Vaikuttavuuskiihdyttämöt
- tuki tuotosten skaalaamiseen

Hiilestä kiinni -ohjelma 2024
maa- ja metsätalousministeriö

Maaseuturahoitteiset hankkeet,
alkutuotanto 2024
Maaseutuverkosto (Ruokavirasto)

Kestävä kaupunki - ohjelma 2022
ympäristöministeriö

Kyselytulokset skaalausamukahveilta 04/22

N=11

Vaikuttavuuskiihdyttämö

Haaste

Perinteisesti niin rahoittajat kuin hanketoimijat ovat olleet huolissaan hankkeissa syntyvien tuloksien hyödyntämisestä hankkeiden päätyttyä.

Ohjelman tavoite

Ohjelman toiveena oli tukea hankkeiden jatkoaskeleita ja hankkeiden toteuttajien välistä yhteistyötä yli konsortiorajojen.

Tavoitteena oli tunnistaa tuotoksille jatkomahdollisuuksia liiketoiminnan kehittämisen ja muotoilun työkaluja hyödyntämällä.

Arvio soveltuvuudesta kiihdyttämöön ns. skaalauspotentiaali

Arvioitavat osa-alueet olivat:

- Hankkeesta on määriteltävissä tuotos, jota voisi skaalata (ideaalisti konkreettinen tuotos, pelkkä tutkimustieto levitettäväksi tutkimuskäyttöön ei riitä)
- Tuotos on vaikuttava ja innovatiivinen (pistemäinen vai laaja)
- Tuotos on kypsyydeltään sopiva (ei liian valmis/ ei liian varhaisen vaiheen)
- Tuotoksessa on samankaltaisuutta jonkun muun ohjelman hankkeen kanssa
- Tuotoksen edistämiseen on kyvykäs/monipuolinen tiimi

Vaikuttavuuskiihdyttämön sisällöt

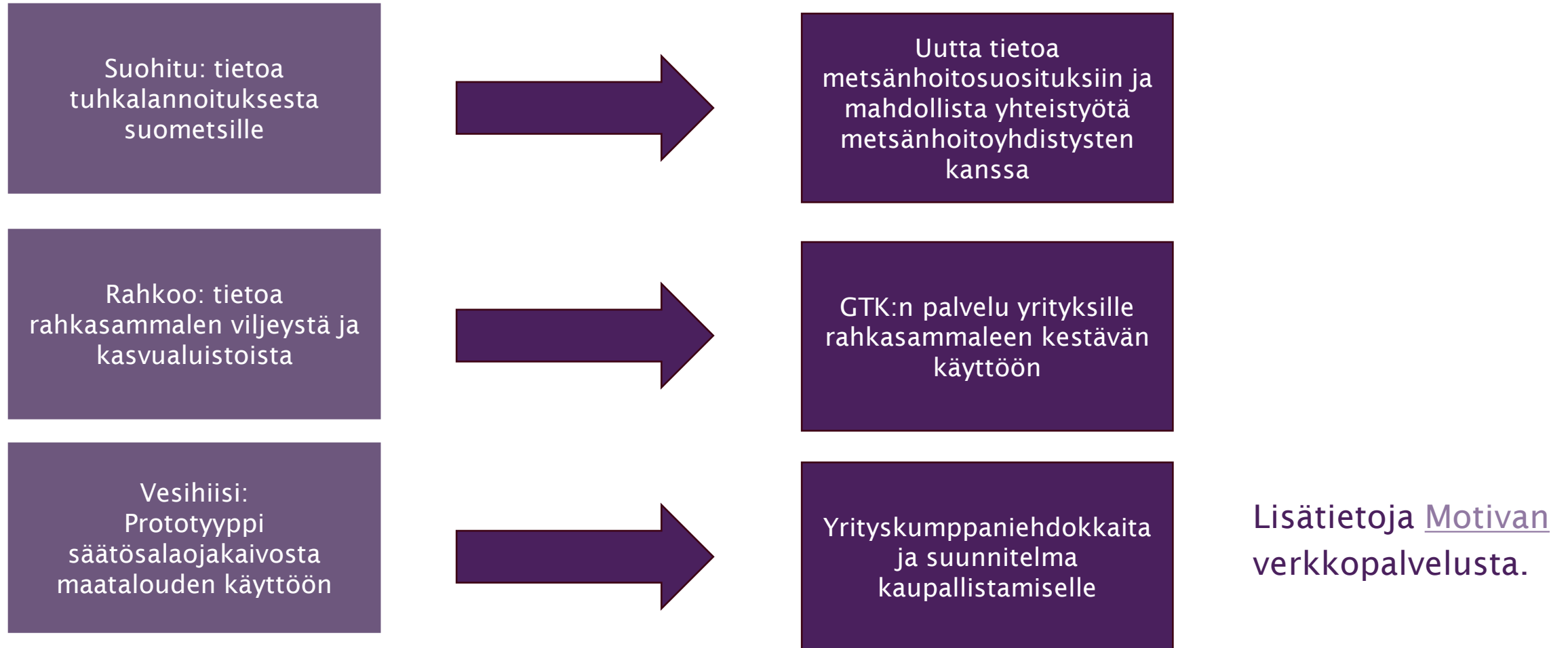

Tiimikohtainen tuki:

- Potentiaalisten kumppanien, alan yritysten esimerkkien kartoittaminen Suomesta ja kansainvälisesti
- Jatkorahoitusten koostaminen
- Tukea validointien ja kokeilujen toteuttamiseen yhteiskehittämisen menetelmillä esim. kohderyhmähaastattelut
- Tulosperusteisen rahoitusmallin sparraus

Esimerkkejä skaalautumisesta Hiilestä kiinni - kiihdyttämössä

Skaalautumisen haasteista ja miten niiden yli

Skaalaamisen tyyppejä

Tuotoksen kasvaminen / vakiintuminen

- Tuotos saa jatkoa ja mukaan tulee uusia toimijoita
- Tuotokseen liittyvän toiminnan vakiintuminen jatkuvaksi/ toiminnallistaminen alkaa
- Esimerkiksi tutkimustuloksen perusteella edetään tuotoksen tuotteistamisprosessiin

Tuotoksen toistaminen

- Tuotos toistetaan pääpiirteissään uudessa paikassa.
- Esimerkiksi maatilalla A hyväksi koettu tuotos toistetaan maatilalla B

Tuotoksen osien skaalautuminen

- Tuotoksen ominaisuuksia liitetään muihin alkaviin tai käynnissä oleviin kokonaisuuksiin.
- Hankkeessa saatuja oppeja sovelletaan uusissa hankkeissa epäsuorasti.
- Esimerkiksi tuotoksen ohessa testattua mittaamismenetelmää käytetään uudessa kontekstissa.

Toimintaympäristön muutos

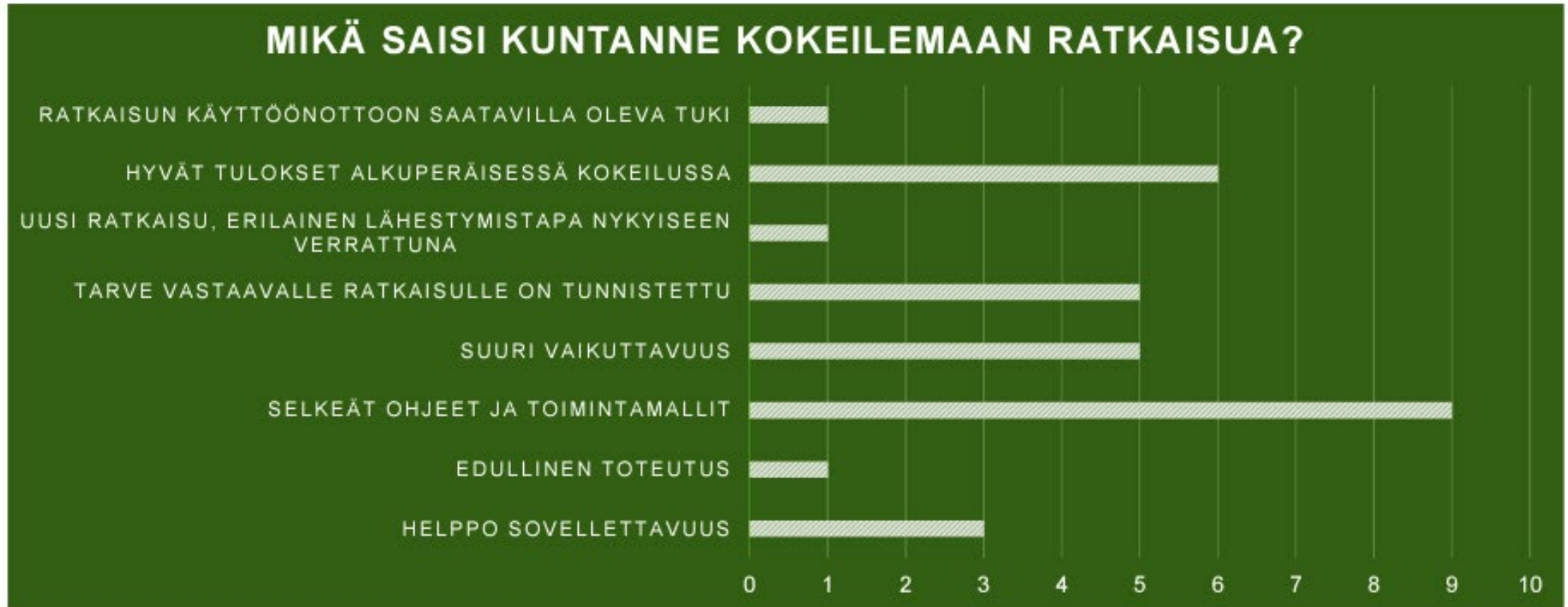
- Hankkeen myötävaikutuksesta toimintaympäristössä tapahtuu muutoksia, jotka poistavat esteitä myös tuotoksen tieltä.
- Esimerkiksi tuotoksen myötä tietoisuus metsänhoidon ilmastovaikutuksista kasvaa metsänhoitajien keskuudessa ja se huomioidaan myös tulevaisuudessa ohjeistuksissa entistä vahvemmin.

Skaalautumisen esteistä

- Kehittäjien turnausväsymys
- Tuotosten kypsyyssaste
- Omaksujat ajattelevat:
  - “Not invented here”
  - “En ymmärrä kieltä, jota puhut”
- Miten näiden yli?

Kyselytulokset skaalausamukahveilta 04/22

N=11

Varhaisen vaiheen validointi

Lähteet: <https://uxdesign.cc/how-to-expand-design-thinking-for-a-better-tomorrow-d3505ec6c729>
<https://filosofianakatemia.fi/blogi/mita-eroa-on-kokeilulla-ja-pilotilla/>

Skaalaustapa	Lähestymistavat	Toimenpiteet
Vaikuta ja kouluta	Kampanjointi, vaikuttaminen, inspirointi Koulutus, valmennukset, Konsultointi, viestintä	Julkinen puhuminen, tilaisuudet, webinaarit Julkaisut, artikkelit, verkkoviestintä Vuorovaikutus päättäjien kanssa Viestiminen perinteisessä -ja sosiaalisessa mediassa Neuvonta, koulutukset, tuupaus
Vahvista olemassa olevia kumppanuuksia	Kumppanuudet, verkostot ja jäsenyysmallit Sertifikaatit, sitoumukset ja sopimukset Lisensointi & franchising Toimitussopimukset Käytäntöyhteisöt	Edustuksellisuus ja sitouttaminen Vaikuttaminen ja tietoisuuden lisääminen Tiedon siirto, prosessien konseptointi, hyvien käytäntöjen jakaminen, työkalujen tarjoaminen Koulutus, tuki ja laadun varmistus Yhteisön ja ekosysteemien rakentaminen Palvelumuotoilun ja yhteiskehittämisen menetelmät
Perusta uusia strategisia kumppanuuksia	Strateginen yhteistyö Public-private -yhteistyö Tukeutuminen toisen organisaation infrastruktuuriin tai osaamiseen Yrityskaupat ja yritysostot	Uusiin kumppanuuksiin ja yhteistyöhön panostaminen Tiedon siirto Yhteisten arvojen ja tavoitteiden luominen Palvelumuotoilun ja yhteiskehittämisen menetelmät
Johda rooleja ja kirkasta tavoitteita	Oman organisaation kehittäminen Toiminnan laajentaminen Kapasiteetin kasvattaminen	Henkilöstön ja tiimin kykyjen kasvattaminen Jatkorahoituksen hankkiminen Rahoitusmahdollisuuksien järjestäminen muille esim. avustustoiminta Tulosperusteinen rahoittaminen Järjestelmien ja johtamismallien kehittäminen

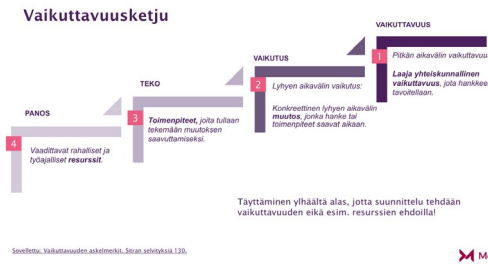
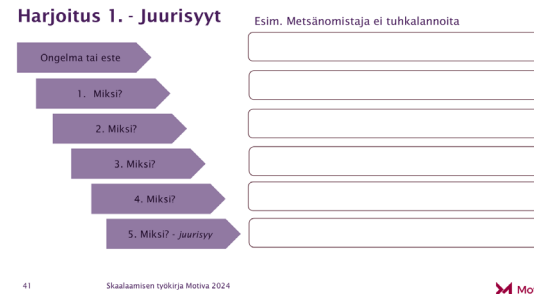

Skaalaamisen työkirja

Motiva koosti hankkeiden käyttöön skaalaamisen työkirjan. Työkirjaan oli koottu tutkimus- ja kehityshankkeiden tuloksien ja tuotosten levittämiseen tähtääviä työpohjia. Työkirja auttoi kirkastamaan ja kiteyttämään levitettävää tuotosta, tunnistamaan sekä tarkentamaan kohderyhmiä sekä sanoittamaan tuotosten hyötyjä kohderyhmälähtöisesti ja vaikuttavuusperusteisesti.

SKAALAUSSTRATEGIA TUOTOKSELLE 1 (kopioi tarpeen mukaan) 5min		
Skaalattava tuotos Mikä on skaalattava tuotos ja miten se toimii?	Skaalattavan ratkaisun hyödyt Mikä hyötyä ratkaisusta on? Mikä on ratkaisun vaikutus? Kirjoita konkreettisen arvioinnin.	Kohderyhmä (ensisijainen) Mikä kohderyhmä hyötyy ratkaisusta / tuotoksesta?
Kohderyhmän tarkennus Tarkenna kohderyhmää, kuka on mielenkiintoisempi tai "hyötyvämpi"? Kuka on organisaationa vastaa tuotoksesta? Mitä tiedämme, että tuotos on kohderyhmälle hyödyllinen?	Mahdolliset hyötyajat (toissijainen) Mikä muut kohderyhmät voisivat mahdollisesti hyötyä ratkaisusta?	Keinot Miten kohderyhmät tavoitetaan ja sitoutetaan?
Motiva 2024		

Hanketyön tekijöiden näkökulma

Vaikuttavuuskiihdyttämö tuotti:

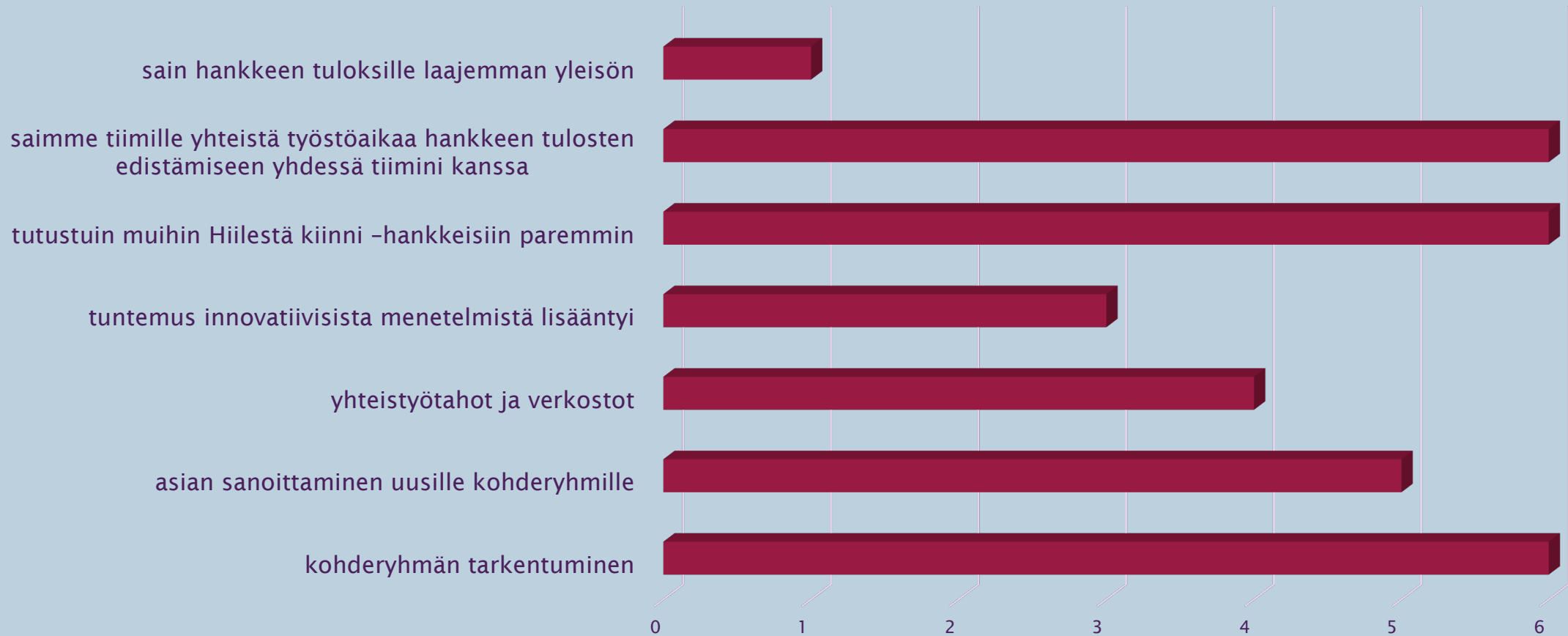
Auttanut systemaattisesti jäsentämään ajatuksia mm. haasteista ja tavoitteista sekä eri viesteistä, joita hanke haluaa välittää eri toimijoille

Oma osaaminen kehittyi kyllä, opin uutta ajattelutapaa (palvelumuotoilun ja vaikuttavuuden näkökulma)

Yritysten ja kaupallistamisen näkökulma olisi jäänyt vähemmälle ja jopa tekemättä ilman tätä kiihdyttämöä

Löytyi sovipa palikka t&k hankkeiden ikuisuusongelmiin!

Vaikuttavuuskiihdyttäjän merkittäviä hyötyjä olivat:

Suosituksia

Suosituksia hanketyön kehittämiseksi

- 1. Vaikuttavuuskiihdyttämö-mallin monistaminen:** Suositamme vaikuttavuuskiihdyttämön kaltaisen toimintamallin laajempaa käyttöönottoa valtionhallinnon tutkimus- ja kehitysohjelmissa, valtionavustushankkeissa sekä muussa hankepohjaisessa kehittämisessä vaikuttavuuden täysimääräiseksi hyödyntämiseksi.
- 2. Käytäntöön vienti edellytyksenä hankkeille:** Perinteisesti hankkeilta vaaditut skaalaustoimet ovat olleet viestinnällisiä. Voisiko rahoittaja vaatia hankkeilta vahvempaa kohderyhmän määrittämistä, hyötyjen sanoittamista ja skaalauskeinojen määrittelyä jo hankkeen käynnistysvaiheessa? Miten varmistetaan, että resurssia varmasti jää paketoinnille eli skaalamistoimille? Skaalaustoimet (esim. kaupallistamisen valmistelu ja kohderyhmien sitouttaminen) tulisikin resursoida osaksi hankkeen toteutusta. Tärkeää olisi myös aloitusvaiheessa määrittää, mikä on se muutos, jota hanke tavoittelee tarvittaessa yhdessä rahoittajan kanssa.
- 3. Monialaisuus tiimeissä:** Hankkeiden skaalaaminen vaatii monialaista osaamista sekä substanssien että menetelmien osalta. Hakuvaiheessa rahoittaja voisi vaatia, että hankekonsortiolla tarvittavat kyvykkyys esim. palvelumuotoiluun tai kaupallistamiseen, jos se hankkeen tuotoksen leviämisen kannalta nähdään olennaisena.
- 4. Ohjausryhmien ja hankeorganisaatioiden rooli:** Miten hankeorganisaatiot yhdessä viranomaisten kanssa voisivat kantaa vastuuta hanketyössä syntyneiden tuotosten käytäntöön viennistä? Miten ohjausryhmien osaamista voisi hyödyntää vielä vahvemmin hankkeen tuotosten käytäntöön viennissä?

Tilaajan näkökulma:

Mitä vaikuttavuuskiihdyttämö tuotti?

Tuija Kallio, Maaseutuverkosto/Ruokavirasto

Mikä Motiva?

Motiva on 100 % valtion omistama kestävän kehityksen yhtiö, jonka tehtävänä on nopeuttaa siirtymistä kestäväan yhteiskuntaan ja elämäntapaan.

Valtionhallinto voi ostaa tarvitsemiaan asiantuntijapalveluita ilman hankintalain mukaista kilpailutusta. In-house-järjestely perustuu hankintalain 15 §:ään, jonka mukaan lakia ei sovelleta hankintaan, jonka valtio tekee omalta sidosyksiköltään.

Motivan tytäryhtiöitä ovat kuntia, alueita ja yrityksiä palveleva Motiva Services sekä Ympäristömerkintä Suomi.

Vaikuttavuusperusteisuus
Osallisuus
Yhteiskehittäminen
Viestintä
Sidosryhmätyö
Vaikutusten arviointi

Lisätietoa meiltä!

Vaikuttavuuskiihdyttämöt ja vaikuttavuuden yhteiskehittäminen, verkostot ja public-private -yhteistyö.

Elli Saari, elli.saari@motiva.fi

050 359 3385

Kajsa Hasselström-Pere, kajsa.hasselstrom-pere@motiva.fi

Motivan verkkopalvelussa
https://www.motiva.fi/motiva/kestavan_kehityksen_palvelut/yhteistyon_rakentaminen_ja_verkostojen_johtaminen

Vaikuttavuusjohtaminen ja vaikuttavuuden osaamiskeskus

Heli Litja heli.litja@motiva.fi

+358 (0) 50 475 7913

Santtu Hakola santtu.hakola@motiva.fi

+358 (0) 44 023 2523

Motivan verkkopalvelussa

https://www.motiva.fi/julkinen_sektori/vaikuttavuusjohtamisen_osaamiskeskus

Kiitos!

Mitä ajatuksia heräsi?

Mitä aineksia voisit hyödyntää omassa työssäsi?

Lisätietoja: elli.saari@motiva.fi

@MotivaOy

www.motiva.fi